

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3633

Vragen van het lid **Van Ojik** (GroenLinks) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bericht dat kinderen van Oeigoerse afkomst door de Chinese overheid van hun ouders worden gescheiden en naar internaten worden gestuurd* (ingezonden 11 juli 2019).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 21 augustus 2019).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «China muslims: Xinjiang schools used to separate children from families»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3

Wat vindt u van het bericht dat de Chinese overheid kinderen van Oeigoerse afkomst gedwongen weghaalt uit hun gemeenschap om hen in internaten te plaatsen?

Deelt u de mening dat het bewijs verzameld door onderzoeker Adrian Zenz, aangehaald in het artikel, het zeer aannemelijk maakt dat dit op grote schaal gebeurt?

Antwoord 2, 3

Het kabinet vindt de berichtgeving over het gedwongen scheiden van Oeigoerse kinderen van hun ouders zeer zorgelijk. Het kabinet heeft geen reden om aan de berichtgeving te twijfelen maar kan dit niet op basis van eigen informatie bevestigen. Vanwege de strikte beveiliging en controle in Xinjiang is onafhankelijke toetsing van de berichtgeving in de praktijk niet haalbaar.

Vraag 4

Deelt u de mening dat hier waarschijnlijk sprake is van schending van het «Verdrag inzake de rechten van het kind», dat ook door China is geratificeerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe bent u van plan hier op te reageren? Welke mogelijkheden ziet u om China ter verantwoording te roepen voor eventuele

¹ BBC, 4 juli 2019; <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48825090>

schendingen van het verdrag? Bent u bijvoorbeeld bereid deze kwestie in VN-verband ter sprake te brengen?

Antwoord 4

Met dien verstande dat de berichtgeving niet op basis van eigen informatie kan worden bevestigd, is het gedwongen scheiden van kinderen van hun ouders, als gevolg van het zonder strafrechtelijk proces vastzetten van de ouders vanwege hun religieuze en/of etnische achtergrond, in de visie van het kabinet onacceptabel en in strijd met VN-mensenrechtenverdragen, waaronder het Verdrag inzake de rechten van het kind. De motie Kuzu (35 000 V, nr. 42) roept het kabinet op om in VN-verband draagvlak te vinden voor het per direct sluiten van de Chinese heropvoedingskampen in Xinjiang. Deze kampen zijn deels oorzaak van het probleem dat kinderen van hun ouders worden gescheiden. Dit kabinet geeft uitvoering aan de motie door consistent te blijven pleiten voor toegang van VN-mensenrechtenexperts tot Xinjiang. Het antwoord op Kamervragen van de leden Kuzu en Ploumen (verzonden op 27 juni jl. met kenmerk 2019Z10940) bevat een overzicht van recente inspanningen van dit kabinet ter uitvoering van de motie. Dit kabinet is tevens bereid om specifieke zorgen over het gedwongen scheiden van kinderen van hun ouders in Xinjiang tijdens een volgende bilaterale mensenrechtendialoog met China aan te kaarten.

Vraag 5

Deelt u de mening dat er tot op heden geen aanwijzing is dat de Chinese overheid iets doet aan de mensenrechtensituatie in Xinjiang, ondanks het feit dat Nederland en gelijkgezinde landen hier regelmatig aandacht voor vragen? Zo nee, welke aanwijzingen heeft u hiervoor? Zo ja, wat betekent dit voor uw toekomstige inzet om de mensenrechtensituatie in Xinjiang te verbeteren?

Antwoord 5

In het antwoord op de bovengenoemde Kamervragen van de leden Kuzu en Ploumen geeft het kabinet aan dat de opstelling van China verandert, wat aantoont dat de druk van Nederland, de EU en andere gelijkgezinde landen effect sorteert. De mensenrechtensituatie in Xinjiang laat echter nog geen verbetering zien. Om die reden blijft dit kabinet inzetten op het verhogen van de internationale druk op China om VN-mensenrechtenexperts toe te laten tot Xinjiang.

De inspanningen van dit kabinet werpen vruchten af. Zo stuurden 22 landen, waaronder Nederland, op 8 juli jl. een brief over Xinjiang aan de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad en de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN. Inmiddels is het aantal landen dat deze brief steunt opgelopen tot 24. Nog niet eerder spraken zoveel landen zich uit over de mensenrechtensituatie in Xinjiang.

Vraag 6, 7, 8

Bent u bereid om sancties op te leggen aan specifieke individuen betrokken bij mensenrechtenschendingen in Xinjiang? Zo nee, waarom niet?

Bent u bereid om sancties op te leggen aan bedrijven die betrokken zijn bij het bouwen van «heropvoedingskampen» en kinderinternaten in Xinjiang? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de mening dat het opzetten van een uitgebreid surveillance systeem onderdeel uitmaakt van de onderdrukking van de Oeigoeren in Xinjiang? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid om sancties op te leggen aan bedrijven die betrokken zijn bij het leveren van surveillance apparatuur in Xinjiang?

Antwoord 6, 7, 8

Zoals hierboven beschreven blijft het kabinet zich inspannen om de mensenrechtensituatie in Xinjiang te verbeteren. Hiervoor worden verschillende initiatieven ondernomen, zowel bilateraal als op niveau van de VN en de EU. In multilateraal verband wordt momenteel niet gesproken over het instellen van sancties. Om effectief te zijn is voor sancties brede internationale steun nodig.

De Chinese markt is aantrekkelijk voor Nederlandse bedrijven. Bedrijven dienen echter beducht te zijn voor risico's, zoals bescherming van intellectu-

eel eigendom en ongewenste toepassingen van de geleverde producten door Chinese afnemers. Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor hun *due diligence*. Daarbij dienen zij rekening te houden met de mogelijkheid dat Chinese partners een aandeel hebben in de totstandkoming van surveillance-systemen die beperking van fundamentele vrijheden van Chinese burgers tot gevolg hebben. In het geval van vergunning plichtige *dual-use* goederen kan een vergunning worden afgewezen, indien er zorgen bestaan ten aanzien van het eindgebruik in relatie tot mensenrechtenschendingen.